Kaasrahastanud Euroopa Liit

Tingimuslikkuse nõuete ülevaade, täitmine ja järelevalve

Lilia Kulli
konsulent
03.11.2026

Teadmised on põllu ramm

Tingimuslikkus

- **Tingimuslikkus** on põllumajandustootmist käsitlev reeglistik, mille järgimisest sõltub põllumajandustootjal saadava toetuse suurus.
- **Tingimuslikkuse** süsteemiga tagatakse, et põllumajandustoetusi makstakse täies mahus vaid neile põllumajandustootjatele,
- kes täidavad erinevatest seadustest tulenevaid kohustuslikke majandamisnõudeid
- ja järgivad maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõudeid.

Tingimuslikkuse kolm sammast

Tingimuslikkuse süsteem koosneb kolmest suurest osast:

HPK nõuded: Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded

Eesmärk: Tagada põllumajandusmaade jätkusuutlik kasutus, kaitsta mulda, vett, elurikkust ja kliimat.

KM nõuded: Kohustuslikud majandamisnõuded, mis tulenevad otse EL-i õigusaktidest (veekaitse, taimekaitse, loomade heaolu).

Sotsiaalne tingimuslikkus: Töö- ja tööhõivetingimuste reeglite kohustuslik järgimine.

Tingimuslikkus

- Kontrolle viivad läbi PRIA (HPK nõuded),
- Keskkonnaamet (KM keskkonnanõuded, HPK veekaitse nõuded)
- Põllumajandus- ja Toiduamet (KM toidu- ja söödaohutus, KM hormoonide kasutamine loomakasvatuses, KM loomade heaolu, KM taimekaitsevahendite kasutamine).
- Tööinspektsioon – töötervishoiu- ja tööohutuse nõuded (*Sotsiaalse tingimuslikkuse nõuete kontrolli teeb eranditult Tööinspektsioon, PRIA täiendavaid kontrolle ei tee. Tööinspektsioon teavitab PRIAt vähemalt üks kord aastas oma kontrollide tulemustest)*
- Kui TI tuvastab oma tavapärase kontrolli raames töö- või tööhõivetingimustega seotud nõude rikkumise ettevõttel, kes taotleb pindala- ja/või loomapõhiseid toetusi, teavitab ta sellest PRIAt. Sotsiaalse tingimuslikkuse nõuete rikkumiseks loetakse rikkumist hetkest, mil taotleja on saanud teadlikuks ettekirjutusest

Tingimuslikkus

- Kõiki nõuete rikkumisi hindavad järelevalveasutused ühtse metoodika järgi hindamismaatriksitega.
- Hindamisel lähtutakse kolmest kriteeriumist: tõsidus, ulatus, püsivus. Samuti võetakse arvesse rikkumise korduvust ja kas tegemist on tahtliku rikkumisega
- Nende kriteeriumite alusel koostatakse iga nõude hindamiseks maatriks, mille järgi antakse rikkumisele kriteeriumite kaupa hinded.
- Leitud hinnangu alusel moodustub iga nõude puhul toetussumma vähendamise protsent

HPK nõuded

1 Püsirohumaa säilitamine

2 Märg- ja turbaalade kaitse

3 Koristusjäätmete põletuskeeld

4 Puhverribade rajamine vooluveekogude äärde

5 Kaldega aladel piirangud mullaharimise võtetele

6 Talvine taimkate

7 Viljavaheldus

8 Maastikuelementide säilitamine, karuputkest teavitamine

9 Elupaikade ja liikide kaitse

KM valdkonnad

Kohustuslikud majandamisnõuded jagunevad kolme peamisse teemablokki:

- **Kliima ja keskkond:** Vee, mulla ja elurikkuse kaitse.
- **Rahvatervis ja taimetervis:** Toiduohutus ja taimekaitsevahendite korrektne kasutamine.
- **Loomade heaolu:** Loomade nõuetekohane pidamine

Kohustuslikud majandamisnõuded (KM nõuded)

- KM 1 Põhja- ja pinnavee kaitse (12 nõuet)
- KM 2 Nitraadireostuse vältimine nitraaditundlikul alal (15 nõuet)
- KM 3 Loodusliku linnustiku kaitse
- KM 4 Looduslike elupaikade, loomastiku ja taimestiku kaitse (kokku 5 nõuet)
- KM 5 Toidu- ja söödaohutus (13 nõuet)
- KM 6 Hormoonide kasutamine loomakasvatuses (1 nõue)
- KM 7 ja KM 8 Taimekaitsevahendite kasutamine (7 nõuet)
- KM 9 Vasikate pidamise miinimumnõuded (5 nõuet)
- KM 10 Sigade pidamise miinimumnõuded (6 nõuet)
- KM 11 Põllumajandusloomade kaitse (5 nõuet)

HPK 1

- **Püsirohumaa säilitamine**
- **Püsirohumaa mõiste muudatus**

Püsirohumaa ja püsikarjamaa (edaspidi koos püsirohumaa) on maa, millel kasvavad looduslikud rohttaimed või erinevad rohumaakultuurid, kas looduslikul viisil või harimise teel, ning mis ei ole põllumajandusliku majapidamise külvikorraga hõlmatud seitse aastat või kauem.

HPK 1

- Taotleja ei pea edaspidi säilitama oma eelmise aasta taotlusel märgitud püsirohumaa pindala.
- Riigi tasemel püsirohumaa säilitamise kohustuse lävend tõuseb 5%-lt 10%-le.
- Kui püsirohumaa säilitamise suhtarvu vähenemine peaks riigi tasemel 2026. aastal ületama lubatud 10% piirmäära,
- määratakse ülesharijatele 2027. aastal püsirohumaa tagasirajamise kohustus, mille puhul lähtutakse juba uuest püsirohumaa määratlusest, millisel juhul tuleb tagasirajatud püsirohumaad säilitada vähemalt seitsmel järjestikusel aastal
- Endiselt tuleb varasemalt tagasirajatud püsirohumaad (märkega TAR) säilitada samal kohal, kuni püsirohumaaks muutumiseni
- ning selliseid maid asendada ei ole lubatud.

PRIA järelevalve
Muudatus HPK 1

- **HPK 1 nõude leevendamine: Varasemalt oli liikmesriigil olnud kohustus tagada, et püsirohumaa osakaal riigis tervikuna ei tohi väheneda 2018. aastal kehtestatud võrdlussuhtarvuga võrreldes üle 5%, kuid nüüdsest on see lävend tõstetud 10% peale. Siiski peab arvestama asjaoluga, et kui riigi tasemel jõuab suhtarvu muutus 10% peale, ei ole enam mingis mahus lubatud edaspidi püsirohumaa kasutusotstarvet muuta. Juhul, kui suhtarv on riigi tasemel ületanud 10% piiri, määratakse taotlejatele, kes on püsirohumaa kasutusotstarvet muutnud, määratud ulatuses püsirohumaa tagasirajamise kohustus.**
- -Selleks, et taotlejad saaksid leevenduse lisandumisest kasu, ei pea põllumajandustootja enam säilitama püsirohumaa pindala vähemalt ulatuses, mis on võrdne taotluse esitamise aastale eelnenud taotluse alusel kindlaks määratud püsirohumaa pindalaga.
- -Kui püsirohumaa suhtarv on riigi tasemel võrdlusarvuga võrreldes vähenenud üle kaheksa protsendi, avalikustab PRIA sellekohase teabe oma veebilehel.

PRIA järelevalve

- HPK 2
- Turvasmullaga põllumajandusmaal ei ole lubatud **künda ega freesida**.
- Turvasmullaga põllumaal on lubatud **künda ja freesida** üks kord kolme aasta jooksul.
- Kuivendamata märgalasid ja turvasmullaga põllumajandusmaid ei ole lubatud kuivendada.
- Kuivendatud märgalade ja turvasmullaga põllumajanduslikuks tegevuseks kasutataval põllumajandusmaal on drenaažisüsteeme lubatud rekonstrueerida üksnes siis, kui kasutatakse lahendusi, mis ei suurenda kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja kui see on vajalik mineraalmullas paikneva drenaažisüsteemi toimimiseks.
- Esimeses ja teises lauses sätestatud nõudeid ei kohaldata kuivendatud turvasmuldadele seadedrenaaži ehitamise ja veetaseme tõstmise korral.
- **Kontrollitakse kohapeal**

PRIA järelevalve

- HPK 3
- Põllumajandusmaal ei ole lubatud põletada kulu, heina ja põhku, välja arvatud:
- 1) Põllumajandus- ja Toiduameti ettekirjutuse alusel ohtliku taimekahjustaja tõrjumise eesmärgil;
- 2) Keskkonnaameti nõusolekul kaitstaval loodusobjektil kaitse-eesmärgi saavutamiseks.
- **Kontrollitakse kohapeal**

KeA järelevalve

- HPK 4
- Vooluveekogu ääres asuva põllu ja vooluveekogu vahele tuleb jätta puhverriba, kus on keelatud väetise ja taimekaitsevahendi kasutamine. Puhverriba laius arvestatakse veeseaduse § 118 lõigetes 3 ja 4 sätestatud lähtejoonest.
- Puhverriba laius on:
  1) üks meeter – alla 10-ruutkilomeetrise valgalaga peakraavi või maaparandussüsteemi avatud eesvooluna kasutatava kraavi puhul,
  2) kolm meetrit – alla 10-ruutkilomeetrise valgalaga peakraavi või maaparandussüsteemi avatud eesvooluna kasutatava kraavi puhul, kui see asub vähemalt 10-protsendilise maapinna kaldega alal;
  3) 10 meetrit – jõe, oja ja kanali puhul;
  4) 10 meetrit – üle 10-ruutkilomeetrise valgalaga peakraavi ja maaparandussüsteemi avatud eesvooluna kasutava vooluveekogu puhul.
- Kontrollitakse kohapeal

PRIA järelevalve

- HPK 5
- Üle 10% kaldega aladel tuleb erosiooni takistamiseks põllumajandusmaa harimisel kasutada järgmisi agrotehnilisi võtteid:
- 1) mulla harimine risti kallakuga;
- 2) püsirohumaa rajamine;
- 3) heintaimede kasvatamine;
- 4) minimeeritud mullaharimine;
- 5) kaitseribade rajamine küngaste nõlvadele või veekogude kallastele.

- **<u>Kontrollitakse kohapeal</u>**

PRIA järelevalve

- HPK 6
- Põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuride alusest maast peab vähemalt 50% olema talvise taimkatte all.
- Kui põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuride alusest maast vähemalt 50% kasvatatakse köögivilja, kartulit, puuvilja, marjakultuuri, lilli, maitse- ja ravimtaimi ning istikuid, peab põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuride alusest maast vähemalt 30% olema talvise taimkatte all.
- Talviseks taimkatteks loetakse 1. novembrist kuni 31. märtsini põllumaal ja püsikultuuride alusel maal olevad põllumajanduskultuurid, sealhulgas vahekultuur, kõrretüü ja taimejäänused
- **Kontrollitakse kohapeal**

PRIA järelevalve

- HPK 7
- Põllumajandusliku majapidamise põllumaal ei ole lubatud kasvatada samal põllul **sama põhikultuuri üle kolme aasta.**
- Põllumajandusliku majapidamise põllumaast 50% ei ole lubatud kasvatata sama põhikultuuri kahel järjestikusel aastal,
- välja arvatud vahekultuuri kasvatamise korral ja kui tagatakse põhikultuuri vaheldumine vähemalt kolme aasta möödudes.
- Esimeses ja teises lauses sätestatud nõudeid ei kohaldata mitmeaastaste põllukultuuride, rohumaakultuuride ja looduslike rohttaimede kasvatamise ning maa mustkesas ja söödis hoidmise korral
- **Kontrollitakse administratiivselt**

PRIA järelevalve

- HPK 8
- Taotlejal on kohustus säilitada põllumaaga ümbritsetud ja põllumaaga külgnevat põllusaart ja metsasiilu ning põllumaaga ümbritsetud ja põllumajandusmaaga külgnevat puude rida, hekki, puhastuslodu, settebasseini ja kiviaeda.
- Säilitada tuleb põllumajandusmaaga külgnevat kraavi.
- Hindamise objektid selle maatriksi alusel on põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, kraav, kiviaed.
- Puude rea, heki või üksiku puu hooldusIõikus või pügamine on keelatud lindude pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal ning **on lubatud alates 15. juulist**.
- **Kontrollitakse kohapeal**

PRIA järelevalve

- HPK 9
- Keskkonnatundliku püsirohumaa kasutusotstarvet ei ole lubatud muuta, ega seda ka üles künda.
- Keskkonnatundlik püsirohumaa on
- Natura 2000 võrgustiku alal asuv:
- 1) püsirohumaa, mille põllu muld on 100% ulatuses turvasmuld;
- 2) pärandniit
- 3) inventeeritud väärtuslik püsirohumaa.
- **Kontrollitakse kohapeal**

Keskkonnaameti järelevalve

- Järelevalve ajal soovitakse näha põlluraamatuid viie aasta kohta.

- Lisaks soovitakse infot :
- 1) Milliseid taimekaitsevahendeid ning väetisi kasutatakse?
- 2) Kas sõnnikut aunastatakse?
- 3) Milline on veekulu loomade tarbeks kas ööpäevas või ühes kalendrikuus? Kas ettevõttel on olemas taadeldud veemõõtja?
- 4) Palju on ettevõttel sõnnikuhoidlaid ning millised on sõnnikuhoidla(te) mõõtmed?
- 5) Kas kasutatakse söödaplatse ning kui jah, siis kas need on alalised või mittealalised?

Sõnnikuhoidlate mahu arvutamiseks on vaja teada ka andmeid loomade söötmise ja toodangu kohta

LISAKS: teostatakse ettevõtte põldude ülevaatus

Keskkonnaameti Järelevalve

- Põllumajandusloomade pidamisel välitingimustes tuleb vältida pinna- ja põhjavee saastumist (kohapealne ja droonivaatlus)
- Reoveesette kasutaja peab pidama reoveesette kasutamise kohta päevikut või kandma andmed põlluraamatusse
- Reoveesette kasutamisel mullaproovide võtmise kohustus raskemetallide sisalduse määramiseks (järelevalve korral vajalik esitada protokollid)
- Põllumajandusega tegelev isik, kes kasutab 50 ja rohkem hektarit haritavat maad ning lämmastikku sisaldavat väetist, koostab igal aastal enne külvi või mitmeaastase kultuuri korral enne vegetatsiooni algust **väetamisplaani**.
- Väetamisplaani võib pidada **põlluraamatus**

Keskkonnaameti järelevalve

- **Veeloa kohustus**

veeluba on kohustuslik, kui:
1) võetakse pinnavett, sealhulgas jääd, enam kui 30 kuupmeetrit ööpäevas;
2) võetakse põhjavett rohkem kui 150 kuupmeetrit kuus või rohkem kui 10 kuupmeetrit ööpäevas

Alates 1. jaanuarist 2020 esitatakse vee erikasutuse keskkonnaloa (veeloa) taotlus keskkonnalubade infosüsteemi KOTKAS

PTA järelevalve

- **Amet teostab ametlikku kontrolli järgmistes valdkondades**:
- taimekaitsevahendite kasutamine;
- mahepõllumajanduslik taime- ja loomakasvatus;
- mahepõllumajandusliku toidu ja sööda käitlemine;
- seemnete käitlemine;
- sööda käitlemine;
- loomapidamine ja loomade tervis;
- loomade (sh lemmikloomade) heaolu
- veterinaarravimite ja ravimsööda kasutamine;

PTA järelevalve

- Järelevalve läbiviimiseks vajalikud dokumendid

1. Põlluraamat
2. Taimekaitsevahendite ostudokumendid
3. Toodangu arvestus (võib olla põlluraamatus)
4. Enesekontrolli plaan-kui tehakse kuivatamisel, jahvatamisel teenust
5. Vajalik teavitus söödaregistris

Sööda esmatootmise, tootmise, töötlemise, ladustamise, transpordi, turustamise või põllumajandusloomade söötmisega tegeleval isikul on kohustus oma tegevusest teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit.

6. Tervisetõend (loomakasvatajatel)
7. Farmide bioohutuskava

PTA järelevalve

- Sööda esmatootmise, tootmise, töötlemise, ladustamise, transpordi, turustamise või põllumajandusloomade söötmisega tegeleval **isikul on kohustus oma tegevusest teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit.**

- Sööda ohutuse ja jälgitavuse tagamiseks peavad söödakäitlejad oma tegevuse kohta esitama Põllumajandus- ja Toiduametile majandustegevusteate või taotlema tegevusloa ning täitma söödahügieeninõudeid.

PTA järelevalve

- Teatamiskohustus ei laiene ja majandustegevusteadet ja/või tegevusloa taotlust ei pea esitama isikud, kes tegelevad järgmiste tegevustega:
- turustab kuni viiehektariselt kasvupinnalt saadud oma tootmistegevusest üle jäänud mitteloomse sööda esmatoodangu kohalikele põllumajandustootjatele
- lemmikloomatoidu jaemüügiga
- sööda tootmisega oma loomadele ja loomade söötmisega, kui:
  - toodang tarbitakse ära oma pere poolt;
  - loomade söötmine, keda ei peeta toidu tootmiseks;
  - loomadelt saadud toidu väikesi koguseid turustatakse otse lõpptarbijale.

Tööinspektsiooni järelevalve

- Järelevalve käigus on vajalik esitada tööinspektorile järgmised dokumendid ja andmed:

- Töökeskkonna riskianalüüs ja kirjalik tegevuskava terviseriskide vähendamiseks
- töökeskkonna sisekontrolli korraldus ja tulemused
- Dokumendid töökeskkonnaspetsialisti määramisest
- Töötajate tervisekontrolli dokumendid
- Töötajate tööohutusalase juhendamise ja väljaõppe korraldamine ja registreerimine
- Kasutatavate töövahendite (masinate, seadmete) ja tehtavate tööde ohutusjuhendid

Tööinspektsiooni järelevalve

- Isikukaitsevahendite (kaitseprillid, jalatsid, kindad jms) arvestus
- Esmaabikorraldus, määratud esmaabiandja tunnistus
- Tööajakorralduse reeglid, tööajakorraldus
- Töölepingud
- Kontrollimise käigus tutvub inspektor ettevõtte kogu töökeskkonnaga

Tööinspektsiooni järelevalve

- Kohustus esitada töökeskkonna riskianalüüs Tööinspektsioonile elektrooniliselt töökeskkonna andmekogusse lisandus 2021. aasta 1. märtsist
- Tööinspektsiooni iseteeninduskeskkonda (TEIS) peavad töökeskkonna riskianalüüsi esitama (üles laadima) kõik tööandjad, kellel on vähemalt üks töölepinguline töötaja.

- **MUUDATUSED KM nõuetes 2026.a alates**

- KM 1 ja KM 2 nõude 10 puhul seisneb muudatuse selles,
- varem tuli sõnniku aunastamisest teavitada Keskkonnaametit 14 päeva ette,
- nüüd võib põllumajandustootja esitada teate samal päeval KOTKAS-e kaudu
- ja alustada aunastamist kohe, järgides seaduses sätestatud piiranguid.

Enamlevinumad rikkumised

- HPK -4 puhverribad vooluveekogude ääres
- HPK -6 talvine taimkate
- HPK – 7 viljavaheldus
- KM- 1 Põhja –ja pinnavee kaitse (väetamine)
- KM- 7 ja 8 taimekaitse

Nõuete hindamismaatriksid

- *Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis saadakse raskuse ja püsivuse koefitsientide ning ulatuse protsendi korrutamisel.*
- Igale nõudele on arvestatud vaikimisi maksimaalne vähenduse % toetussummast.
- Erandjuhtudel võib hinnata nõude rikkumist maatriksist erinevalt. Kui tegemist on **raske rikkumisega**, võib % olla suurem, kui maksimumina määratud.
- Kui tegemist on pettuse ja tahtliku rikkumisega, võib raskuse ja püsivuse koefitsiente muuta selliselt, et **taotleja jääb toetusest ilma**.

KM 7-8 (taimekaitsevahendite kasutamine)

- **Nõue 1**: Taimekaitsevahendit tohib kasutada üksnes taimekaitsevahendi loas määratud ja taimekaitsevahendi märgistusele vastavatel tingimustel
- **Nõue 2**: Taimekaitsevahendi professionaalne kasutaja peab olema läbinud taimekaitsekoolituse ning peab omama selle läbimist tõendavat taimekaitsetunnistust.
- **Nõue 3**: Kasutuses olev taimekaitseseade, välja arvatud käsi- ja selgprits, peab olema läbinud korralise tehnilise kontrolli iga kolme aasta järe
- **Nõue 4**: (1) Taimekaitseseade ei tohi nõuetekohasel kasutamisel, puhastamisel, hooldamisel ja hoidmisel ohustada inimese tervist ega keskkonda.
- (2) Professionaalne kasutaja kontrollib tema kasutuses oleva taimekaitseseadme toimimist korrapäraselt ning vajaduse korral reguleerib selle toimimiseks olulisi osasid.
- (3) Taimekaitseseadme kasutamise, puhastamise, hooldamise ning hoidmise ohutusnõuete täitmisel tuleb järgida põllumajandusministri 20. aprill 2006. aasta määruse nr 49 „Taimekaitseseadme kasutamise, puhastamise, hooldamise ning hoidmise ohutusnõuded“ alusel kehtestatud nõudeid

Mõned nõuded tähelepanuks

Sõnniku kasutamise nõuded

(1) Vedelsõnnikut ei tohi laotada 1. novembrist kuni 20. märtsini ja juhul, kui maapind on külmunud, lumega kaetud, perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud.

(2) Keskkonnaamet võib ilmastikutingimustest lähtudes keelata vedelsõnniku laotamise 15. oktoobrist alates.

(3) Vedelsõnniku paisklaotamine on keelatud 20. septembrist kuni 20. märtsini ja juhul, kui maapind on külmunud, lumega kaetud, perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud.

(4) Poolvedel-, tahe- ja sügavallapanusõnnikut ning muud orgaanilist väetist ei tohi laotada 1. detsembrist kuni 20. märtsini ja juhul, kui maapind on külmunud, lumega kaetud, perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud.

Sõnnikuauna nõuded

Haritaval maal on enne laotamist lubatud aunas hoida kuni kahe kuu jooksul vaid tahe- ja sügavallapanusõnnikut, mille kogus ei ületa ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust.

Sügavallapanusõnnikut, mille kogus ei ületa ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust, on aunas lubatud hoida kuni kaheksa kuud ja auna asukohast tuleb teavitada Keskkonnaametit, esitades teatise keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu enne aunastamise alustamist.

Tahe- ja sügavallapanusõnniku ladustamine auna on keelatud 1. novembrist kuni 31. detsembrini.

Sõnniku kompostimine

Sõnnikut tohib kompostida eelkõige sõnnikuhoidlas või haritaval maal aunas.

Aunas on lubatud kompostida ainult sügavallapanusõnnikut, mille kuivainesisaldus on aunastamisel vähemalt 25 protsenti.

Kompostitava sõnniku kuivainesisaldus määratakse ühesuguse tehnoloogiaga toodetud sõnnikust tootja kulul enne aunastamise alustamist vähemalt kord kahe aasta jooksul ühest proovist akrediteeritud laborianalüüsi meetodiga.

Sõnniku kompostimiseks auna rajamisest ja selle asukohast tuleb teavitada Keskkonnaametit, esitades teatise keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu enne aunastamise alustamist.

Kompostitav sõnnik tuleb aunast põllule laotada 24 kuu jooksul pärast aunastamise alustamist

Kokkuvõte ja meelespea

- **Ennetus on odavam kui karistus:** Jälgi kriitilisi kuupäevi (hekkide lõikamise keeld, väetamise ajapiirangud).
- **Dokumentatsioon korda:** Täida põlluraamatut jooksvalt, mitte tagantjärele.
- **Töösuhted läbipaistvaks:** Sotsiaalne tingimuslikkus on tulnud, et jääda – taga ohutu töökeskkond ja korrektsed lepingud.
- **Teadlikkuse tõstmine**: Osale koolitustel ja kasuta nõuandeteenistuse abi, et viia oma tootmine kooskõlla uuenenud nõuetega.

Teadmised on põllu ramm

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Tänud kuulamast!!!!